

Protokół
z posiedzenia Zespołu problemowego ds. polityki gospodarczej i rynku
pracy
Rady Dialogu Społecznego
z dnia 19 listopada 2021 r.

Miejsce posiedzenia: Wideokonferencja

Przewodniczący: Leszek Miętek, Przewodniczący Zespołu problemowego ds. polityki gospodarczej i rynku pracy, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych.

W posiedzeniu wzięli udział: Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej; Pani Anna Schmidt, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej, Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania; członkowie Zespołu, zaproszeni goście oraz eksperci.

Porządek obrad:

1. Otwarcie posiedzenia i ustalenie kworum.
2. Przyjęcie protokołu z posiedzenia Zespołu w dniu 19 października 2021 r.
3. Dyskusja i przyjęcie stanowiska w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.
4. Dyskusja w sprawie transformacji energetycznej i jej finansowania ze środków krajowych i unijnych.
5. Sprawy różne.

Ad. 1

Leszek Miętek, OPZZ powitał uczestników posiedzenia Zespołu.

Ad. 2

Jednogłośnie przyjęto protokół z posiedzenia Zespołu w dniu 19 października 2021 r.

Ad. 3

Leszek Miętek, OPZZ poprosił o wyjaśnienie przez MKiŚ wyłączenia Rady Dialogu Społecznego z konsultacji projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. Zaznaczył, iż w OSR projektu znajduje się zapis mówiący o zakresie zmian legislacyjnych, które nie podlegają opiniowaniu przez RDS.

Paweł Różycki, MKiŚ powiedział, iż przedmiotowy zapis jest omyłkowy. Jednocześnie podkreślił, że projekt został przekazany do konsultacji wielu interesariuszy, również tych, którzy biorą udział w pracach Rady Dialogu Społecznego.

Leszek Miętek, OPZZ zobowiązał się do skierowania sprawy braku konsultacji przedmiotowego projektu ustawy do Prezydium RDS.

Dorota Zawadzka-Stępniaik, KL zaprezentowała projekt stanowiska strony pracowników i strony pracodawców Zespołu ds. polityki gospodarczej i rynku pracy w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska. Szczególną uwagę zwróciła na planowane utworzenie państwowego funduszu celowego – Funduszu Transformacji Energetyki. Jednocześnie wyraziła poparcie dla jego utworzenia. Postulowała o przeznaczenie 75% rocznych przychodów uzyskanych ze sprzedaży uprawnień do emisji CO₂ na zasilenie Funduszu Transformacji Energetyki. Zawniosowała o umożliwienie realizowania projektów finansowanych z FTE także przez przedsiębiorców, dla których wytwarzanie energii nie jest podstawową działalnością. Zwróciła uwagę na potrzebę doprecyzowania obszarów zapisanych w art. 50t ust.1 oraz uwzględnienia w funduszu wsparcia związanego z koniecznymi zmianami w obszarze zasobów ludzkich, w tym możliwości dofinansowania przekwalifikowania zawodowego i szkoleń pracowników zatrudnionych dotychczas w szeroko rozumianym sektorze energetyki konwencjonalnej. Zaproponowała ujęcie w projekcie Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z uwagi na znajomość przez nie lokalnych uwarunkowań energetycznych i ciepłowniczych, co pozwoli skuteczniej zarządzać finansowaniem projektów zapewniając ich równomierny i bardziej sprawiedliwy rozdział.

Paweł Różycki, MKiŚ zauważył, iż część wymienionych uwag jest zbieżnych ze stanowiskami innych interesariuszy. Wyraził wątpliwość wobec przeznaczenia 75% rocznych przychodów uzyskanych ze sprzedaży uprawnień do emisji CO₂ na zasilenie Funduszu Transformacji Energetyki. Zaznaczył, że byłoby to korzystne z punktu widzenia transformacji energetycznej, jednak takie rozwiązanie wymagałoby wskazania bardzo szerokiego katalogu finansowania, co

negatywnie wpłynęłyby na elastyczność wydatkowania środków. Poinformował o pracach MKiŚ nad doprecyzowaniem obszarów zapisanych w art. 50t ust.1 oraz w zakresie zmian w obszarze zasobów ludzkich.

Sylwia Szczepańska, FPP zapytała o kwestię rozszerzenia katalogu beneficjentów FTE oraz terminu przekazania projektu po uwzględnieniu uwag przekazanych w trakcie konsultacji.

Paweł Różycki, MKiŚ podkreślił, że MKiŚ rozpatruje powyższą kwestię. Poinformował o opublikowaniu wersji przedmiotowego dokumentu w terminie około 2 tygodni.

Leszek Miętek, OPZZ z uwagi na brak kworum zaproponował przeprowadzenie głosowania korespondencyjnego nad projektem stanowiska strony pracowników i strony pracodawców Zespołu ds. polityki gospodarczej i rynku pracy w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska.

Ad. 4

Leszek Miętek, OPZZ nawiązując do Planu Pracy Rady Dialogu Społecznego na 2021 r. poprosił stronę rządową o wskazanie kierunku prac w zakresie transformacji energetycznej i jej finansowania.

Małgorzata Jarosińska-Jedynak, MFiPR w kontekście finansowania transformacji energetycznej środkami unijnymi zaznaczyła, że celem procesu zmian jest zarówno zwiększenie poszanowania środowiska oraz klimatu, jak i pobudzenie krajowego przemysłu oraz innowacyjności. Zwróciła uwagę na konieczność przeprowadzenia transformacji akceptowanej społecznie, która zapewni sprawiedliwe warunki dla zmian w regionach. Podkreśliła, że w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 przeznaczono 2 mld 830 mln euro na działania związane z transformacją i wspierające transformację energetyczną. Jednocześnie poinformowała o planowanych środkach w wysokości 4 mld 870 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności przeznaczonych na przedmiotowy cel w perspektywie 2021-2027. Powiedziała o trwających negocjacjach z Komisją Europejską oraz ewentualnym zwiększeniu omawianych środków do 6 mld 370 mln euro. Zwróciła uwagę na możliwość wykorzystania finansowania z programów regionalnych na rozwój energetyki odnawialnej. Mówiąc o Krajowym Planie Odbudowy nawiązała do komponentu „Zielona energia i zmniejszenie energochłonności”,

w którym zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu wspieranie rozwoju wytwarzania zielonej energii oraz poprawy efektywności energetycznej. Wskazała, że na te działania przeznaczonych zostanie ok. 6 mld euro. Wymieniła Fundusz Sprawiedliwej Transformacji jako główny filar mechanizmu sprawiedliwej transformacji, którego celem jest łagodzenie skutków wprowadzanych zmian. Nawiązała do terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji przygotowanych przez marszałków poszczególnych województw.

Marcin Janiak, MKiŚ przedstawił krótką prezentację dotyczącą transformacji energetycznej. Jako filary przyjętej przez Radę Ministrów strategii Polityka Energetyczna Polski do 2040 roku wymienił: sprawiedliwą transformację, zeroemisyjny system energetyczny oraz dobrą jakość powietrza. Poinformował, iż szacowane nakłady inwestycyjne transformacji energetycznej Polski wynoszą 1 bln 600 mld zł, z czego około 250-300 mln zł stanowić będą środki publiczne. Wymienił czynniki wpływające na wybór źródła finansowania dla danego typu inwestycji: źródło finansowania danego programu, zakres interwencji w ramach danego programu (wykluczenia), horyzont czasowy finansowania inwestycji w ramach danego programu, pomoc publiczna - kumulacja pomocy publicznej, charakter odbiorcy wsparcia/skala projektu, forma wsparcia (dotacja / instrumenty zwrotne: pożyczka/equity/gwarancje) – rentowność inwestycji, taksonomia (zasada DNSH).

Małgorzata Jarosińska-Jedynak, MFiPR nawiązała do trwających negocjacji z Komisją Europejską w zakresie liczby regionów, które zostaną objęte Funduszem Sprawiedliwej Transformacji.

Mirosław Grzybek, OPZZ wskazał na wysokie koszty transformacji energetycznej, które będzie musiało ponieść hutnictwo.

Jerzy Kozicz, FPP przedstawił prezentację „Postulaty przemysłu – zielona transformacja i niskie koszty energii dla wszystkich odbiorców”. Zwrócił uwagę na konieczność uwzględnienia w procesie dekarbonizacji polskiej gospodarki wsparcia inwestycji przemysłu. W tym kontekście podkreślił, że transformacja przemysłu związana jest z koniecznością poniesienia ogromnych nakładów inwestycyjnych i z trwale wyższymi kosztami operacyjnymi, a bez dodatkowego finansowania i zapewnienia niskich kosztów energii, przemysł nie będzie w stanie utrzymać międzynarodowej konkurencyjności. Powiedział, że elektryfikacja procesów i produkcja zielonego wodoru wiąże się z wyraźnym wzrostem zapotrzebowania na energię elektryczną, sięgającego nawet dodatkowych 50 TWh rocznie (równowartość prawie 1/3 obecnego zużycia energii w Polsce). Postulował o wsparcie finansowe dla przemysłu oparte na

środkach ze sprzedaży uprawnień do emisji: w ramach Funduszu Transformacji Energetyki – dedykowana pula środków dla przemysłu oraz w ramach Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji – z puli środków niewykorzystanych na rekompensaty dla przemysłów energochłonnych. Nawiązał do kwestii obniżenia kosztów wsparcie OZE. W tym kontekście wymienił kluczowe działania wspierające ten cel: obniżenie poziomu obowiązku do 10% dla tzw. „zielonych certyfikatów” w 2023 i 2024 r.; przedstawienie planu wygaszania obecnego systemu wsparcia do 2030 r., ze wskazaniem ścieżki wysokości obowiązku OZE w kolejnych latach; korekta zapisów Ustawy o OZE w części dotyczącej możliwości wnoszenia opłaty zastępczej tak, aby stworzyć zachęty dla przechodzenia producentów energii elektrycznej wytwarzanej w źródłach odnawialnych z systemu certyfikatowego na system aukcyjny oraz umożliwienie realizacji obowiązku certyfikatowego przez wniesienie opłaty zastępczej. Postulował o obniżenie stawki jakościowej w taryfie na 2022 r., do poziomu nieprzekraczającego 6 zł/MWh dla wszystkich odbiorców oraz doprecyzowanie katalogów kosztów finansowanych z opłaty jakościowej. Zwrócił uwagę na konieczność wprowadzenia niezbędnych zmian w ustawie – Prawo energetyczne, tak aby linia bezpośrednia umożliwiała przyłączanie obcych źródeł OZE do energochłonnych zakładów przemysłowych, a także zapewniona została tania energia, co wymaga odblokowania rozwoju lądowej energetyki wiatrowej w Polsce. We wspomnianym obszarze zaproponował zmianę ustawy odległościowej mającą na celu liberalizację zasady 10H i skrócenie czasu procedur administracyjnych dla projektów prowadzonych na terenach przemysłowych oraz górniczych.

Dorota Zawadzka-Stępnik, KL zwracając uwagę na trwającą już perspektywę finansową 2021-2027 zapytała o możliwy termin przekazania ostatecznych wersji dokumentów. Odniosła się do środków Krajowego Planu Odbudowy oraz możliwości ich uruchomienia, a także terminu zakończenia negocjacji z KE w zakresie objęcia poszczególnych regionów Funduszem Sprawiedliwej Transformacji. Wspomniała o Krajowym Planie Sprawiedliwej Transformacji odnosząc się do podziału środków, w tym środków na terytorialne plany sprawiedliwej transformacji. Poprosiła o wyjaśnienie z jakich źródeł finansowane będą projekty związane z budową inteligentnych sieci. Postulowała o przeprowadzenie transparentnego procesu naboru wniosków o dofinansowanie projektów z zakresu transformacji.

Sylwia Szczepańska, FPP zawnioskowała o przedstawienie całościowych potrzeb dotyczących transformacji oraz wskazanie wszystkich źródeł finansowania wraz z ich wielkością. Wskazała na konieczność przeprowadzenia zmian legislacyjnych, które wspomogą

realizację celów klimatycznych. Poprosiła o stanowisko MKiŚ wobec postulatu obniżenia cen energii.

Marek Boiński, NSZZ „Solidarność” poruszył tematykę zaciągniętych zobowiązań na rzecz budowy jednostek wytwórczych dla podmiotów przechodzących do Narodowej Agencji Bezpieczeństwa Energetycznego. Nawiązał do kwestii organizacji sieci. Powiedział o roszczeniach dużych miast wobec zakładów energetycznych w kontekście służebności gruntów.

Krzysztof Kisielewski, FZZ odnosząc się do umowy społecznej w sprawie transformacji energetyki i węgla brunatnego zaznaczył, że jest ona parafowana jedynie w wąskim zakresie problematyki. Wyjaśnił, że rozmowy dotyczące umowy odbywają się w trzech obszarach: regulacji stosunków między pracownikami i pracodawcami; rozwiązań legislacyjnych nadających moc prawną umowie społecznej; źródeł finansowania.

Marcin Janiak, MKiŚ podkreślił, że proces transformacji energetycznej dotyczy nie tylko sektora energetycznego, ale całej gospodarki i społeczeństwa. Przypomniał o programie Infrastruktura i Środowisko, który jest dedykowany przemysłowi. Jednocześnie przekazał, iż w ramach wspomnianego programu podpisano jedynie 6 umów. Poruszył problematykę wytwarzania energii elektrycznej mówiąc o wsparciu wytwarzania zielonej energii. Powiedział o pracach nad umożliwieniem wsparcia instalacji objętych systemem handlu emisjami w ramach innych programów. Nawiązując do zasady 10H wyraził pozytywną opinię na temat jej liberalizacji, jednocześnie podkreślając konieczność wyważenia interesu społecznego. Zaapelował o wygenerowanie odpowiedniej liczby projektów, tak aby zagospodarować wszystkie dostępne w ramach transformacji środki. Podkreślił, że strona rządowa stara się dostosować do terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji. Jako kluczowe wskazał regiony górnicze. Powiedział o komplementarnym charakterze planu krajowego. Mówiąc o inteligentnych sieciach elektroenergetycznych zaznaczył, że w ramach Krajowego Planu Odbudowy zostało zaplanowane finansowanie inteligentnych sieci przesyłowych najwyższego napięcia. Jednocześnie wskazał, że w ramach programu FEnIKS planowane jest finansowanie sieci dystrybucyjnych, a w ramach funduszu modernizacyjnego liczników inteligentnych.

Dariusz Potyrała, OPZZ zwrócił uwagę na podstawę energetyki krajowej, czyli przemysł węglowy, jednocześnie podkreślając brak jego finansowania z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Zaznaczył brak dyskusji na temat miejsc pracy w kontekście planowanych zmian. Negatywnie ocenił pakiet „Fit for 55”.

Małgorzata Jarosińska-Jedynak, MFiPR zaznaczyła, że Fundusz Sprawiedliwej Transformacji w głównej mierze finansuje przekwalifikowanie pracowników, zmianę profilu kształcenia szkół zawodowych oraz tworzenie miejsc pracy. Poinformowała, iż część programów krajowych oraz regionalnych jest na etapie konsultacji społecznych. W kontekście Umowy Partnerstwa wskazała, że zostanie ona przyjęta podczas kolejnej Rady Ministrów, a następnie przekazana do Komisji Europejskiej, która ma 3 miesiące na jej przyjęcie. Poinformowała, że pierwsze konkursy najprawdopodobniej rozpoczną się w drugiej połowie 2022 roku. Odnosząc się do ograniczenia liczby projektów indykatywnych, podkreśliła, że z uwagi na dużą konkurencję w ramach poszczególnych naborów, nie może zostać zastosowany tryb poza konkursowy.

Ad. 5

Leszek Miętek, OPZZ nawiązując do pisma pana Ministra Jacka Ozdoby dotyczącego stanowiska MKiŚ do Uchwały nr 100 strony pracowników i strony pracodawców Rady Dialogu Społecznego w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw, a także propozycji terminów spotkania konsultacyjnego przedmiotowego projektu z przedstawicielami Zespołu, zapytał członków Zespołu o wskazanie dogodnego terminu. Poprosił członków Zespołu o przekazanie do BRDS informacji na temat przedstawicieli poszczególnych organizacji, którzy wezmą udział w spotkaniu. Podziękował uczestnikom posiedzenia i zakończył spotkanie.

Strony jednogłośnie zaakceptowały propozycję spotkania konsultacyjnego w dniu 2 grudnia 2021 r.

Leszek Miętek

/ - /

Przewodniczący Zespołu

*Sporządziła Aleksandra Kowalczyk
Biuro Rady Dialogu Społecznego*